

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

రావణేన నిర్మాపితే శయనాగారే కుంభకర్ణస్య శయనం
రావణస్యాత్యాచారః కుబేరేణ దూతం ప్రేష్య తస్య ప్రబోధనం క్రుద్ధేన
రావణేన దూతస్య వధశ్చ

అథ లోకేశ్వరోత్సృష్టా తత్ర కాలేన కేనచిత్ |
నిద్రా సమభవత్ తీవ్రా కుంభకర్ణస్య రూపిణీ || 7.13.1 ||

తతో భ్రాతరమాసీనం కుంభకర్ణోఽబ్రవీద్ వచః |
నిద్రా మాం బాధతే రాజన్ కారయస్వ మమాలయం || 7.13.2 ||

వినియుక్తాస్తతో రాజ్ఞా శిల్పినో విశ్వకర్మవత్ |
విస్తీర్ణం యోజనం స్పిర్ధం తతో ద్విగుణమాయతం || 7.13.3 ||

దర్శనీయం నిరాబాధం కుంభకర్ణస్య చక్రిరే |
స్ఫాటికైః కాంచనైశ్చిత్రైః స్తంభైః సర్వత్ర శోభితం || 7.13.4 ||

వైదూర్యకృతసోపానం కింకిణీజాలకం తథా |
దాంతతోరణవిన్యస్తం వజ్రస్ఫటికవేదికం || 7.13.5 ||

మనోహరం సర్వసుఖం కారయామాస రాక్షసః |
సర్వత్ర సుఖదం నిత్యం మేరోః పుణ్యాం గుహామివ || 7.13.6 ||

తత్ర నిద్రాం సమావిష్టః కుంభకర్ణో మహాబలః |
బహూన్యబ్జసహస్రాణి శయానో న చ బుధ్యతే || 7.13.7 ||

నిద్రాభిభూతే తు తదా కుంభకర్ణే దశాననః |
దేవర్షియక్షగంధర్వాన్ సంజఘ్నే హి నిరంకుశః || 7.13.8 ||

ఉద్యానాని విచిత్రాణి నందనాదీని యాని చ |
తాని గత్వా సుసంక్రుద్ధో భినత్తి స్మ దశాననః || 7.13.9 ||

నదీం గజ ఇవ క్రీడన్ వృక్షాన్ వాయురివ క్షిపన్ |
నగాన్ వజ్ర ఇవోత్సృష్టో విధ్వంసయతి రాక్షసః || 7.13.10 ||

తథావృత్తం తు విజ్ఞాయ దశగ్రీవం ధనేశ్వరః |
కులానురూపం ధర్మజ్ఞో వృత్తం సంస్మృత్య చాత్మనః || 7.13.11 ||

సౌభ్రాత్రదర్శనార్థం తు దూతం వైశ్రవణస్తదా |
లంకాం సంప్రేషయామాస దశగ్రీవస్య వై హితం || 7.13.12 ||

స గత్వా నగరీం లంకామాససాద విభీషణం |
మానితస్తేన ధర్మేణ పృష్టశ్చాగమనం ప్రతి || 7.13.13 ||

పృష్టా చ కుశలం రాజ్ఞో జ్ఞాతీనాం చ విభీషణః |
సభాయాం దర్శయామాస తమాసీనం దశాననం || 7.13.14 ||

స దృష్ట్వా తత్ర రాజానం దీప్యమానం స్వతేజసా |
జయేతి వాచా సంపూజ్య తూష్ణీం సమభివర్తత || 7.13.15 ||

స తత్రోత్తమపర్యంకే వరాస్తరణశోభితే |
ఉపవిష్టం దశగ్రీవం దూతో వాక్యమథాబ్రవీత్ || 7.13.16 ||

రాజన్ వదామి తే సర్వం భ్రాతా తవ యదబ్రవీత్ |
ఉభయోః సదృశం వీర వృత్తస్య చ కులస్య చ || 7.13.17 ||

సాధు పర్యాప్తమేతావత్ కృత్యశ్చారిత్రసంగ్రహః |
సాధు ధర్మే వ్యవస్థానం క్రియతాం యది శక్యతే || 7.13.18 ||

దృష్టం మే నందనం భగ్నమృషయో నిహతాః శ్రుతాః |
దేవతానాం సముద్యోగస్త్యత్తో రాజన్ మయా శ్రుతః || 7.13.19 ||

నిరాకృతశ్చ బహుశస్త్యయాహం రాక్షసాధిప |
సాపరాధోఽపి బాలో హి రక్షితవ్యః స్వబాంధవైః || 7.13.20 ||

అహం తు హిమవత్పుష్టం గతో ధర్మముపాసితుం |
రౌద్రం వ్రతం సమాస్థాయ నియతో నియతేంద్రియః || 7.13.21 ||

తత్ర దేవో మయా దృష్ట ఉమయా సహితః ప్రభుః |
సవ్యం చక్షుర్మయా దైవాత్ తత్ర దేవ్యాం నిపాతితం || 7.13.22 ||

కా న్వేషేతి మహారాజ న ఖల్వన్యేన హేతునా |
రూపం చానుపమం కృత్వా రుద్రాణీ తత్ర తిష్ఠతి || 7.13.23 ||

దేవ్యా దివ్యప్రభావేణ దగ్ధం సవ్యం మమేక్షణం |
రేణుధ్వస్తామివ జ్యోతిః పింగలత్వముపాగతం || 7.13.24 ||

తతోఽహమన్యద్ విస్తీర్ణం గత్వా తస్య గిరేస్తటం |
తూష్ణీ వర్షశతాన్యష్టౌ సమధారం మహావ్రతం || 7.13.25 ||

సమాప్తే నియమే తస్మింస్తత్ర దేవో మహేశ్వరః |
తతః ప్రీతేన మనసా ప్రాహ వాక్యమిదం ప్రభుః || 7.13.26 ||

ప్రీతోఽస్మి తవ ధర్మజ్ఞ తపసానేన సువ్రత |
మయా చైతద్ వ్రతం చీర్ణం త్వయా చైవ ధనాధిప || 7.13.27 ||

తృతీయః పురుషో నాస్తి యశ్చరేద్ వ్రతమీదృశం |
వ్రతం సుదుష్కరం హ్యేతన్మయైవోత్పాదితం పురా || 7.13.28 ||

తత్సఖిత్యం మయా సౌమ్య రోచయస్వ ధనేశ్వర |
తపసా నిర్జితశ్చైవ సఖా భవ మమానఘ || 7.13.29 ||

దేవ్యా దగ్ధం ప్రభావేణ యచ్ఛ సవ్యం తవేక్షణం |
పైంగల్యం యదవాప్తం హి దేవ్యా రూపనిరీక్షణాత్ || 7.13.30 ||

ఏకాక్షపింగలీత్యేవ నామ స్థాస్యతి శాశ్వతం |
ఏవం తేన సఖిత్వం చ ప్రాప్యానుజ్ఞాం చ శంకరాత్ || 7.13.31 ||

ఆగతేన మయా చైవం శ్రుతస్తే పాపనిశ్చయః |
తదధర్మిష్టసంయోగాన్నివర్త కులదూషణాత్ || 7.13.32 ||

చింత్యతే హి వధోపాయః సర్వసంఘైః సురైస్తవ |
ఏవముక్తో దశగ్రీవః కోపసంరక్తలోచనః || 7.13.33 ||

హస్తాన్ దంతాంశ్చ సంపిష్య వాక్యమేతదువాచ హ |
విజ్ఞాతం తే మయా దూత వాక్యం యత్ త్వం ప్రభాషసే || 7.13.34 ||

నైవ త్వమసి నైవాసౌ భ్రాత్రా యేనాసి చోదితః |
హితం నైష మమైతద్ధి బ్రవీతి ధనరక్షకః || 7.13.35 ||

మహేశ్వరసఖిత్వం తు మూఢః శ్రావయతే కిల |
నైవేదం క్షమణీయం మే యదేతద్ భాషితం త్వయా || 7.13.36 ||

యదేతావన్మయా కాలం దూత తస్య తు మర్షితం |
న హంతవ్యో గురుజ్యేష్ఠో మయాయమితి మన్యతే || 7.13.37 ||

తస్య త్విదానీం శ్రుత్వా మే వాక్యమేషా కృతా మతిః |
త్రీన్ లోకానపి జేష్యామి బాహువీర్యముపాశ్రితః || 7.13.38 ||

ఏతన్ముహూర్తమేవాహం తస్యైకస్య తు వై కృతే |
చతురో లోకపాలాంత్రాన్ నయిష్యామి యమక్షయం || 7.13.39 ||

ఏవముక్త్వా తు లంకేశో దూతం ఖడ్గేన జఘ్నివాన్ |
దదౌ భక్షయితుం హ్యేనం రాక్షసానాం దురాత్మనాం || 7.13.40 ||

తతః కృతస్వస్త్వయనో రథమారుహ్య రావణః ।

త్రైలోక్యవిజయాకాంక్షీ యయౌ యత్ర ధనేశ్వరః ॥ 7.13.41 ॥

॥ ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే

ఉత్తరకాండే త్రయోదశః సర్గః ॥